

Til: Justitsministeriet

Dato: 01.10.2018

Høringssvar vedrørende lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Børne- og Kulturchefforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Det fremgår af høringsmaterialet, at ungdomskriminaliteten igennem en lang årrække har været faldende. Det fremgår ligeledes, at antallet af sigtelser og mistanker om straffelovsovertrædelser mod børn mellem 10 og 17 år er mere end halveret gennem de seneste 10 år.

De kommunale indsatser har i høj grad bidraget til ovennævnte positive nedgang i kriminaliteten blandt børn og unge, og kommunerne arbejder fortløbende for målsætningen om, at alle børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

BKF er bekymrede for, hvorvidt det fremsatte lovforslag vil understøtte denne målsætning. Der er efter BKF's vurdering og viden ikke forskningsmæssigt belæg for, at en etablering af et Ungdomskriminalitetsnævn, og at en Ungekriminalforsorg vil nedbringe antallet af alvorligt kriminelle børn og unge.

BKF fremhæver, at effektiv forebyggelse af kriminalitet ikke ligger i sanktioner, men i mulighed for deltagelse i fællesskaber i høj kvalitetsdagtilbud, gode skoler, gode uddannelses- og jobmuligheder samt attraktive boligmiljøer.

BKF er af den opfattelse, at ungdomskriminaliteten vil kunne nedbringes yderligere med den allerede eksisterende lovgivning og de systemer, som allerede er etableret i dag. Forslaget indeholder herudover modsatrettede elementer i forhold til at forebygge kriminalitet og sikring af fagligt velfunderede beslutninger, kontinuitet og en helhedsorienteret sagsbehandling, der understøtter børn og unges udvikling og trivsel.

BKF vurderer yderligere, at der med forslaget vil følge en række nye opgaver og tilpasninger af digitale systemer i kommunerne, som vil være udgiftsdrivende. Dertil kommer en bekymring for kvalitetsniveauet af det arbejde, som der forventes af kommunerne inden for de meget korte tidsfrister. Det vil kræve endog meget store ressourcer af den enkelte kommune at kunne levere et grundigt og kvalitetsfyldt materiale til brug for Ungdomskriminalitetsnævne.

De korte tidsfrister for blandt andet straks-reaktioner kan betyde, at kommunerne bliver nødt til at prioritere sager med børn og unge med kriminalitetsproblematikker højere end andre og sager med betydning for børns unges sundhed, trivsel og udvikling, uagtet at de nedprioriterede sager kan være langt mere alvorlige ift. Børns udvikling og trivsel. Ligeledes kan det betyde, at kommunerne får behov for at udvide deres indsatsvifte og kapacitet samt øge beredskabet til at kunne iværksætte de indsatser, som Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om. Hvilket igen vil være udgiftsdrivende for kommunerne.

Kommunale foranstaltninger er baseret på et meget velovervejet valg af mål, strategier og socialfaglige metoder, som alt sammen har indflydelse på valg af den rette foranstaltning i en konkret sag. Med de beføjelser, der i lovforslaget bliver lagt i Ungdomskriminalitetsnævnet, vil det faglige velfunderede arbejde blive sat ud af spil – uagtet om man vil lægge vægt på den ansvarlige kommunes myndighedsvurdering af og bidrag til sagen.

BKF vil herudover fremhæve, at nærværende lovforslag er i direkte modstrid med regeringens egen målsætning om færre regler og mindre bureaukrati.

Endelig bemærker BKF, at det med den beslutningskompetence, der vil blive tildelt Ungdomskriminalitetsnævnet, vil blive umuligt for kommunerne at styre økonomien på området.

Helhedsorienterede indsatser

BKF vurderer, at lovgivningen i sin nuværende form vil få en negativ effekt for det kriminalitetsforebyggende arbejde med de 10-17-årige, fordi der er stor risiko for, at helhedsperspektivet i forhold til udsatte børn og unge bliver kompromitteret.

BKF påpeger, at den socialfaglige helhedsorienterede tilgang til børn og unge i udsatte positioner er afgørende for, at vi på de ønskede effekter af vores indsatser.

BKF gør opmærksom på, at der i lovforslaget mangler fokus på kontinuitet og helhedstænkning overfor børnene/de unge og deres familier.

Anbringelser udenfor hjemmet

BKF vurderer, at man med lovforslaget risikerer flere anbringelser af børn og unge udenfor hjemmet med baggrund i sanktioner overfor barnet eller den unge. BKF vil anføre, at hensigten med Lov om social service er, at børn og unge, der bliver anbragt udenfor hjemmet, skal støttes gennem behandlingsmæssige indsatser – og ikke opleve, at en anbringelse bliver gennemført som en sanktion. Derfor bør der ligge vægtige socialfaglige vurderinger til grund for en anbringelse af et barn eller en ung udenfor hjemmet.

Børn på 10-12 år på delvist sikrede afdelinger og sikrede institutioner

Det er en væsentligt for børn og unge, der bliver anbragt udenfor deres hjem, at man på anbringelsesstedet kan matche deres behandlingsbehov. Hvad sikrede afdelinger og institutioner angår, er det vigtigt, at de yngste børn ikke bliver udsat for en negativ påvirkning fra de ældre børn/unge, ved at være anbragt sammen med dem. De eksisterende sikrede institutioner bør følgelig omlægges, så de kan imødekomme 10-12 årige børns behov. Alternativt skal der oprettes nye sikrede institutioner for denne aldersgruppe.

Retssikkerhed

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Ungdomskriminalitetsnævnet ikke skal foretage en bevisførelse i sager vedrørende børn i alderen 10-14 år.

Ungdomskriminalitetsnævnet vil således kunne træffe afgørelse om straks-reaktioner samt forbedringsforløb overfor børn, som ikke beviseligt har udvist en kriminel adfærd, men hvor der alene er en mistanke om det. Det er meget bekymrende for et barns retssikkerhed, og BKF vurderer, at det ikke er i overensstemmelse med barnets tarv. Hvis barnet på 10-14 år er uskyldigt, vil barnet opleve en straks-reaktion og forbedringsforløb som uforståeligt.

Forskningen viser, at der er stor risiko for, at barnets oplevelse af at blive kategoriseret som kriminel i en tidlig alder, kan have en negativ indflydelse på deres selvopfattelse og en kriminel identitet, fordi omgivelserne udtrykker denne forventning.

Det fremgår ligeledes af bemærkningerne, at både forældre og børn/unge har mødepligt i Ungdomskriminalitetsnævnet, og at politiet kan stå for afhentning af barnet/den unge. Der er en risiko for, at et barn/den unge vil opleve det som et overgreb at blive fremstillet ved politiets mellemkomst.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave eller formål at tage stilling til, om barnet/den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling. BKF undrer sig derfor over, at det er en dommer, der skal lede Ungdomskriminalitetsnævnets arbejde. Hvis der skal findes den bedste helhedsorienterede løsning for barnet/den unge og ikke på selve sanktionen, vil det være mere relevant i højere grad at inddrage og give beføjelser til fagpersoner med særlig viden om børn og deres sundhed, udvikling og trivsel.

Den ungefaglige undersøgelse

BKF finder det uigennemskueligt, hvornår der skal udarbejdes en ungefaglig undersøgelse, og hvordan sammenhængen er til bestemmelserne i Lov om social service om en børnefaglig undersøgelse.

BKF finder det meget problematisk, at en ungefaglig undersøgelse i følge bemærkningerne til lovforslaget forventes færdiggjort indenfor tre uger samtidigt med, at det er forudsat, at der bliver foretaget de nødvendige undersøgelser af den unges forhold.

BKF påpeger, at erfaringerne fra arbejdet med børnefaglige undersøgelser viser, at hvis undersøgelsen skal have en tilstrækkelig kvalitet til at kunne pege på hensigtsmæssige indsatser, så vil det tage betydelig længere tid end den frist på 3 uger.

BKF anbefaler, at den ungefaglige undersøgelse udgår af lovteksten, i det BKF vurderer, at den børnefaglige undersøgelse er tilstrækkelig til at belyse den unges behov. BKF mener yderligere, at der er stor risiko for, at indførsel af en ungefaglig undersøgelse vil skabe unødige uklarheder og bureaukrati i den kommunale sagsbehandling.

Målgruppen

Det fremgår af lovforslaget, at det er politiet, der henviser sager om børn og unge mellem 10 og 14 år til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det fremgår endvidere af bemærkninger til lovforslaget, at der vil blive udviklet et særligt screeningsværktøj, som politiet kan anvende til at udpege de børn og unge, som opfylder betingelserne for henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet. BKF kan på nuværende tidspunkt ikke vurdere, i hvilket omfang et sådant screeningsværktøj kan sikre, at de børn og unge, der vil blive henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, er omfattet af målgruppen.

Tilsyn

Kommunerne har i dag tilsynet med børn og unge, ligesom kommunen har forpligtelsen til at følge op i forhold til foranstaltninger i henhold til Lov om social service. Det fremgår af lovforslaget, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave at tage stilling til skyld, og at nævnets afgørelser ikke har karakter af en straf. Det undrer derfor BKF, at lovforslaget præciserer nødvendigheden af at placere tilsynet til med, at barnet/den unge følger Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, hos kriminalforsorgen.

Samtidig vurderer BKF, at der er risiko for dobbeltarbejde eller forøget bureaukrati, fordi en ny Ungekriminalforsorg vil blive afhængige af at være dialog med de kommunale myndigheder, eller lave parallelopfølgning på samme foranstaltning.

Børn og unge-udvalg

Kompetencen til beslutninger i denne type sager ligger allerede hos de eksisterende børn og unge-udvalg i kommunerne. Det står i øvrigt uklart i lovforslaget, hvordan man forestiller sig kompetencefordelingen mellem de allerede eksisterende børn og unge-udvalg og Ungdomskriminalitetsnævnene.

Sammenfattende understreger BKF, at forslagene i nærværende lovgivning vil medføre unødigt bureaukrati, være udgiftsdrivende for kommunerne samt risikere at marginalisere og yderligere kriminalisere børn og unge i udsatte positioner.

Afslutningsvis vil BKF anbefale, at der bliver etableret et tæt samarbejde med Børne- og Socialministeriet med henblik på at koordinere de to lovgivninger – Lov om socialservice og lov om Ungdomskriminalitet, med henblik på at sikre børns og unges retssikkerhed, så de får den rette hjælp og støtte til at udvikle sig positivt og indgå i voksenlivet og blive livsduelige.

Med venlig hilsen

Ane Stallknecht
formand for BKF